

HORTEN

Bod ved gravearbejder

Tue Trier, director, advokat (L), Horten

Bod ved gravearbejder

Hvorfor?

Københavns Kommune mener, at man nu har løst problemerne med vejarbejdet. Foto: Jens Mouvielle

SAMFUND

Har skabt massive problemer: Nu bliver omfattende vejarbejde forsinket - Og det skaber mere kaos

Bod ved gravearbejder

Hvorfor?

Forsinket vejarbejde rammer butikker hårdt, men det er ekstremt svært at få erstatning

Længerevarende vejarbejder presser og stresser hovedstadens erhvervsdrivende.

 kosmopol Udarbejdet af [TV 2 Kosmopol](#)

Fiskehandler Christoffer Skov Pedersen må endnu en gang lide under, at gaden foran hans butik er gravet op. Samtidig må han spejde langt efter erstatning. Foto: TV 2 Kosmopol

Bod ved gravearbejder

Hvorfor?

De nye fjernvarmeledninger, der er i gang med at blive lagt, har skabt vejarbejde på udbyhøjvej. Arbejdet var sat til at blive færdiggjort i september, men den plan er nu udskudt. Foto: Verdo

RANDERS

Vejarbejde forsinket på trafikeret strækning

Nye fjernvarmeledninger, der i gang med at blive lagt, har skabt vejarbejde på Udbyhøjvej. Planen var, at arbejdet skulle stå færdigt 2. september, men udfordringer under opstarten af

Bod ved gravearbejder

Hvorfor?

Tidsplan holder ikke: Vejarbejde forsinket i flere måneder

Tidsplanen kom ikke til at holde. Ikke mindst de gående glæder sig til, at arbejdet afsluttes. Foto: Marianne Knudsen

Mest læste

LOLLAND

Kim og Lupus angrebet
- Der gik sgu panik i mi

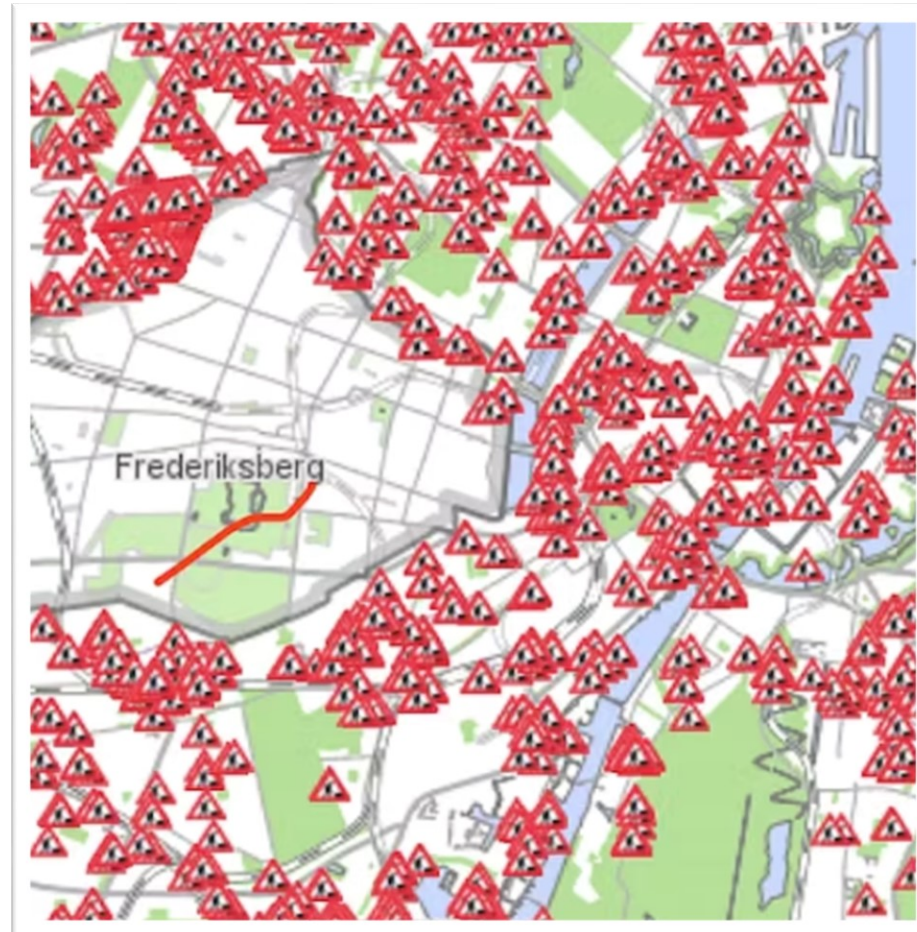
LOLLAND

Annette så sit hjem bliv
Jeq har haft mange tud

Bod ved gravearbejder

Hvorfor?

Kilde: TV2.dk

Bod ved gravearbejder

Har behovet ændret sig med tiden?

Bod ved gravearbejder

Det retlige grundlag

Vejlovens § 73, stk. 1:

”Der skal søges om vejmyndighedens tilladelse, inden der foretages forandringer, herunder opgravning m.v., på en offentlig vejs areal. Uopsættelige reparationsarbejder på ledninger kan dog udføres uden tilladelse, når der snarest herefter sker anmeldelse til vejmyndigheden.”

Vejlovens § 76, stk. 1:

”Vejmyndigheden kan lade tilladelser efter § 73, stk. 1-4, være betinget af vilkår, jf. stk. 2.”

Stk. 2: Der kan bl.a. fastsættes vilkår om bod ved forsinkelser.

Vejlovens § 76, stk. 5: *”Transportministeren fastsætter nærmere regler om fastlæggelse af bod ved forsinkelser, jf. stk. 2, nr. 6.”*

NB: Skønsmæssig bestemmelse!

Bod ved gravearbejder

Det retlige grundlag

Forarbejder til vejlovens § 76:

Efter det foreslåede *stk. 2, nr. 6*, kan der fastsættes vilkår om bod for en gravetilladelse, der skal tjene som incitament til, at der opstilles realistiske perioder for gravetilladelser og for rettidig færdiggørelse. Transportministeren fastsætter regler om, hvordan denne bod kan fastlægges, se nedenfor bemærkningerne til det foreslåede *stk. 5*. Det er hensigten med bestemmelsen, at der fastsættes vilkår om bod i tilfælde af, at der indtræder forsinkelser med gravearbejdet, og forsinkelsen har en dokumenteret negativ effekt på den trafikale afvikling. Fastlæggelsen af boden skal være saglig og sagligt begrundet.

I *stk. 5* er indsat en bemyndigelse for transportministeren til at fastsætte regler om den bod, der kan fastsættes vilkår om efter *stk. 2, nr. 6*. Det er hensigten, at reglerne udformes på en sådan måde, at bodens størrelse fastsættes med udgangspunkt i årsdøgntrafikken (dvs. det antal biler der kører på vejen på et døgn gennemsnitligt over et år). Der kan fastsættes en ugentlig bod svarende til årsdøgntrafikken ganget med 1 kr. Der betales bod pr. påbegyndt uge, hvor gravearbejdet er forsinket.

Som eksempel kan nævnes, at der på H. C. Andersens Boulevard i København ved Langebro er en årsdøgntrafik på 56.700 køretøjer. Bodden vil således på denne strækning, som udgangspunkt skulle fastsættes til 56.700 kr. ugentligt.

Som et andet eksempel kan det nævnes, at der på vej nr. 106 Hillerød-Frederiksværk er en årsdøgntrafik på 13.400 køretøjer. Bodden vil således på denne strækning som udgangspunkt skulle fastsættes til 13.400 kr. ugentligt.

Bod ved gravearbejder

H.C. Andersens Boulevard

56.700 kr. pr.
uge?

Kilde: TV2.dk

Bod ved gravearbejder

Det retlige grundlag

Forarbejder til vejlovens § 76:

Det vurderes, at fastsættelse af boden ud fra årsdøgntrafikken ganget med 1 kr. i de fleste tilfælde vil føre til en bodstørrelse, der står i rimeligt forhold til den gene, som bilerne påføres ved gravearbejdets forsinkelse. På strækninger med en lav årsdøgntrafik kan der ganges med en højere faktor, f.eks. 10-20 kr., hvis dette er proportionalt med den gene, som forsinkelsen medfører. Det kan i den forbindelse nævnes, at den mindste årsdøgntrafik, der er målt i Københavns Kommune er 400 køretøjer. Bodden vil således på en sådan strækning som udgangspunkt skulle fastsættes til 4.000-8.000 kr. ugentligt.

På strækninger, hvor der ikke foreligger opmålinger af årsdøgntrafikken, kan boden fastsættes ud fra en konkret vurdering. Der kan i den forbindelse lægges vægt på de gener, som forsinkelsen med gravearbejdet påfører bilerne på vejen.

Bod ved gravearbejder

Det retlige grundlag

Vejlovens § 76, stk. 5: "Transportministeren fastsætter nærmere regler om fastlæggelse af bod ved forsinkelser, jf. stk. 2, nr. 6."

Udnyttet ved [Bekendtgørelse 2023-12-12 nr. 1626 om gravearbejder](#) i offentlige vejarealer og private fællesveje på landet samt i byer og bymæssige områder.

Bekendtgørelsens [§ 5, stk. 2](#):

"Vejmyndigheden skal fastlægge boden på baggrund af vejens betydning for [trafikafviklingen](#), og boden skal stå i et sagligt og rimeligt forhold til den gene, forsinkelsen af gravearbejdet påfører trafikken eller andre planlagte arbejder inden for vejens areal. Der kan også tages hensyn til gener for vejens naboer. Der betales bod pr. påbegyndt uge, hvor gravearbejdet er forsinket."

Dvs. proportionalitetsvurdering og ikke eksemplet fra vejloven?

Hvad med andre gener?

Det vurderes, at fastsættelse af boden ud fra årsdøgntrafikken ganget med 1 kr. i de fleste tilfælde vil føre til en bodsstørrelse, der står i rimeligt forhold til den gene, som bilerne påføres ved gravearbejdets forsinkelse. På strækninger med en lav årsdøgntrafik kan der ganges med en højere faktor, f.eks. 10-20 kr., hvis dette er proportionalt med den gene, som forsinkelsen medfører. Det kan i den forbindelse nævnes, at den mindste årsdøgntrafik, der er målt i Københavns Kommune er 400 køretøjer. Bodden vil således på en sådan strækning som udgangspunkt skulle fastsættes til 4.000-8.000 kr. ugentligt.

På strækninger, hvor der ikke foreligger opmålinger af årsdøgntrafikken, kan boden fastsættes ud fra en konkret vurdering. Der kan i den forbindelse lægges vægt på de gener, som forsinkelsen med gravearbejdet påfører billisterne på vejen.

Bod ved gravearbejder

Vejledning til vejloven

Bestemmelsen om bod ved forsinkelser, vejlovens § 76, stk. 2, nr. 6, er ikke tænkt som en **indtægtskilde** for vejmyndighederne, men som et **incitament** til, at der opstilles realistiske perioder for gravetilladelser og for rettidig afslutning på gravearbejdet.

Boden bør også være et incitament til, at **graveaktøren så hurtigt som muligt** tager kontakt til vejmyndigheden, hvis der er forhold på stedet eller andre uforudsete og uforudsigelige omstændigheder, som indebærer, at en forsinkelse ikke vil kunne undgås, trods en forcering af arbejdet.

Forsinkelser **kan ikke helt undgås**, selvom det er professionelle aktører, der normalt arbejder inden for vejens areal. Men med en loyal og rettidig kontakt til de øvrige interessenter kan forsinkelser minimeres.

Bod ved gravearbejder

Vejledning til vejloven

Under alle omstændigheder er det afgørende, at boden kan **begrundes sagligt** og at bodens størrelse er **proportional** med den gene, som trafikanterne påføres. Det sidste er naturligvis svært at opgøre, men må så sandsynliggøres. Men igen skal det understreges, at bodsbestemmelserne er et belastende vilkår, som kun bør fastsættes efter en **konkret vurdering af nødvendigheden**. Hvis vejmyndigheden har **dårlige erfaringer** med en bestemt entreprenør, bør vejmyndigheden først og fremmest tage kontakt til ledningsejeren og understrege, hvorfor myndigheden i denne situation vil føre tæt tilsyn og eventuelt kræve ugentlige indrapporteringer om arbejdets fremskridt, samt i det hele holde ledningsejeren ansvarlig for overholdelsen af de fastsatte vilkår.

Bod ved gravearbejder

Implementering af vilkår om bod

Sikring af at kommunen ikke på aftaleretligt grundlag har forpligtet sig til at afstå fra at kræve bod.

Afgrænsning af områder hvor der opkræves bod.

Husk skønsmæssig vurdering der skal baseres på saglige hensyn.

Boden fastsættes som vilkår i gravetilladelsen.

Vigtigt i forhold til graveperiodens længde.

Opgørelse af bod.

Vejloven og gravebekendtgørelsens regler.

Bod ved gravearbejder

Østre Landsrets dom af 1. maj

- *”Det fremgår af sagen, at [X Kommune] i gravetilladelsen har fastsat den ugentlige bod på baggrund af en årsdøgnstrafik på 18.230 motorkøretøjer, og at boden er beregnet således, at årsdøgnstrafikken er ganget med 1 kr. for hverdage og med 60 pct. ganget med 1 kr. for weekenddage. Den ugentlige bod svarer således til ca. seks gange årsdøgnstrafikken. Landsretten lægger efter vidnet [Y’s] forklaring til grund, at kommunen ved fastsættelse af boden har lagt vægt på bl.a. krydsets betydning for trafikafviklingen til [X] midtby og de gener, som gravearbejdet har medført, ligesom det er indgået, at boden skulle have en adfærdsregulerende effekt i forhold til arbejdets færdiggørelse.*
- *Landsretten finder, at spørgsmålet om, hvorvidt [X Kommune] har været berettiget til at fastsætte vilkåret om bod i gravetilladelsen som anført, er et retligt spørgsmål, hvis afklaring forudsætter bl.a. en fortolkning af [vejlovens § 76, stk. 2, nr. 6, og stk. 5, sammenholdt med gravebekendtgørelsens § 5, stk. 2](#), under inddragelse af de relevante lovforarbejder samt en vurdering af, om [forvaltningsretlige grundsætninger, herunder om saglig forvaltning og proportionalitetsprincippet](#), er overholdt.”*

Bod ved gravearbejder

Særligt om prøvelse (indtil videre...)

Husk [vejlovens § 132!](#)

Stk. 1: Kommunalbestyrelsernes afgørelser efter denne lov kan påklages til transportministeren, for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. dog stk. 2.

Stk. 5: Afgørelser, der kan påklages efter stk. 1, kan ikke indbringes for domstolene, før denne klageadgang er udnyttet. Søgsmål skal være anlagt, inden 6 måneder efter at transportministerens afgørelse er meddelt.

Gravearbejder og vejlovens § 80, stk. 1

Manøvreaal

I forbindelse med gravninger rådes der ofte - ud over selve hullet, der graves – også over areal til [arbejdsplads/manøvreaal](#), men også til opbevaring af materiel. I den forbindelse er vi blevet bedt om at undersøge, hvorvidt kommunen kan kræve betaling for arbejdspladsen/manøvrealet.

Er det [vejlovens § 80, stk. 1](#), eller [vejlovens § 76](#)?

Det er Vejdirektoratets vurdering, at nødvendige arbejds- og manøvreaaler til gravearbejder på offentlig vej må anses omfattet af gravetilladelsen efter [vejlovens § 73, stk. 1](#).

Det forhold, at en gravemaskine skal placeres på vejarealet i [umiddelbar nærhed](#) af det sted, hvor hullet skal graves, betyder derfor ikke, at der skal udstedes en særskilt tilladelse efter vejlovens § 80 til særlig råden over det areal, som gravemaskinen har behov for, til at kunne manøvrere for at grave hullet.

Det fremgår således af vejlovens § 76, stk. 2, nr. 4, at vejmyndigheden kan stille vilkår om vejafmærkning ved meddelelse af en gravetilladelse.

Gravearbejder og vejlovens § 80, stk. 1

Manøvreatal

Efter Vejdirektoratets vurdering ligger der i denne bestemmelse, at vejmyndigheden kan stille vilkår om, at ikke kun den åbne grav afspærres med vejafmærkning, men også det arbejds- og manøvreatal, som en eller flere maskiner har behov for, for at kunne udføre gravearbejdet uden risiko for trafikanterne.

Parkering af gravemaskinen på dette manøvreatal, fx over natten mens gravearbejdet endnu ikke er færdiggjort, vil også være omfattet af gravetilladelsen. Dette ud fra lex specialis-princippet om, at den specielle regel bruges frem for den generelle. Vejlovens § 73 og § 77, stk. 1 og 2, om gæsteprincippet er de specielle regler på området angående gravetilladelser – herunder til ledningsarbejder – i forhold til § 80, der er den generelle regel om den ikke-trafikale anvendelse af vejarealet.

Gravearbejder og vejlovens § 80, stk. 1

Manøvreatal

Hvad med vejlovens § 80, stk. 2?

Vejmyndigheden kan opkræve betaling for brug af vejarealet, når udnyttelsen sker i et forretningsmæssigt øjemed.

Kan den benyttes?

Der vil efter vores vurdering være tale om omgåelse af hensynet særligt til gæsteprincippet, men også til lovgivers ønske om at gravetilladelser ikke skal være pålagt gebyr, hvis gravemaskiner og [andre redskabers](#) placering i nødvendig manøvreatalstand til graven opkræves betaling for tilstedeværelsen under henvisning til vejlovens § 80, stk. 2.

Gravearbejder og vejlovens § 80, stk. 1

Hvad med en container (U2021.3391H)?

"Efter [vejlovens § 80, stk. 1, nr. 1](#), kan det offentlige vejareal med vejmyndighedens tilladelse anvendes til varig eller midlertidig anbringelse af nærmere angivet materiel, herunder bl.a. containere og skurvogne. Efter § 80, stk. 2, kan vejmyndigheden opkræve betaling for brug af arealet, når udnyttelse sker i et forretningsmæssigt øjemed."

Gravearbejder og vejlovens § 80, stk. 1

Hvad med en container (U2021.3391H)?

”Bestemmelsen i § 80, stk. 2, blev indsat i vejloven i 2014, jf. lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v. Af forarbejderne (Folketingstidende 2014-15, 1. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 20, s. 69) fremgår bl.a., at bestemmelsen indebærer udtrykkelig hjemmel for vejmyndigheden til at opkræve betaling for råden over vejarealet til andre formål end trafikale, og som eksempel nævnes opsætning af reklameskilte. Det fremgår også, at bestemmelsen lovfæster administrativ praksis, der som anført af landsretten ikke er nærmere beskrevet i lovforslaget. Videre fremgår det, at vejmyndigheden skal tilstræbe, at betalingen modsvarer de direkte og indirekte udgifter i forbindelse med den forretningsmæssige, ikke-trafikale råden over vejarealet.”

Gravearbejder og vejlovens § 80, stk. 1

Hvad med en container (U2021.3391H)?

"I sagen vedrørende Reconor må det lægges til grund, at virksomheden som led i sin forretning har anbragt containere til brug for andre virksomheders udførelse af arbejde på ejendomme. I sagen vedrørende Balco Kontech må det lægges til grund, at virksomheden som led i sin forretning har anbragt containere, en skurvogn og en borerig til brug for virksomhedens egen udførelse af arbejde på en ejendom.."

Stilladsreklamer

Stilladsreklamer

Københavns Byrets dom af 18. oktober 2023

Københavns Kommune havde i forbindelse med værtskabet for EM i fodbold meddelt arrangementstilladelse til DBU.

Tilladelsen var meddelt for perioden 11. juni 2021 til 18. juli 2023 og blev meddelt i medfør af vejlovens § 80, stk. 1.

En anden virksomhed opsætter stilladsreklame (Carlsberg og BMW-reklame) og kommunen meddeler påbud om nedtagning, jf. vejlovens § 81.

Begrundelse:

- Stemmer ikke overens med udtryk og identitet
- Særlig EURO2020 identitet

Stilladsreklamer

Københavns Byrets dom af 18. oktober 2023

Kræver stilladsreklame tilladelse?

Vejdirektoratet:

En eventuel reklamedug på et opstillet stillads kræver også en tilladelse efter vejlovens § 80, stk. 1.

Byretten:

Retten finder, at opsætning af et reklamebanner på et stillads placeret på offentlig vej som i det foreliggende tilfælde forudsatte selvstændig tilladelse fra Københavns Kommune, jf. herved vejlovens § 80, stk. 1.

Stilladsreklamer

Københavns Byrets dom af 18. oktober 2023

Skulle kommunen have meddelt tilladelse?

Københavns Kommune har i sin afgørelse lagt vægt på, at der på stedet var meddelt en arrangementstilladelse til DBU, og at [X virksomhed] ønske om ophængning af stilladsreklamen ikke stemte overens med det udtryk og den identitet og stemning, som DBU ønskede at skabe, og at hensynet til DBU som arrangør af EURO2020 vejede tungere end [X virksomheds] ønske om ophængning af reklamen.

Vejdirektoratet har ikke fundet, at kommunen derved har inddraget hensyn, der ikke kan inddrages. Retten bemærker i den forbindelse, at vejlovens § 1 alene angiver lovens hovedformål, og at bestemmelsen ikke indebærer, at der ikke ved administrationen af loven kan tages hensyn til andre formål. Vejdirektoratet har fundet, at Københavns Kommune lovligt kan bidrage til, at kulturelle og sportslige begivenheder, der "brander" byen, får lov til at markedsføre sig fra byens arealer, og at der ud fra princippet om først i tid bedst i ret ikke kan meddeles en tilladelse, der vil stride imod en tidligere meddelt tilladelse.

Stilladsreklamer

Københavns Byrets dom af 18. oktober 2023

Hvordan ville situationen have set ud efter 1. januar 2025?

Spørsmål?

Dir: +45 33344357
Mob: +45 52344357
E-mail: ttb@horten.dk

Tue Trier

Director, advokat (L)

Tue Bing Trier er specialiseret inden for miljøret og generel offentlig ret. Herunder rådgiver han bl.a. i forvaltningsret – men også i mere specialiserede miljøretlige områder som vejura, ekspropriation og forsyning.

Tue har stor erfaring med at rådgive både offentlige myndigheder og organisationer samt private virksomheder og i den forbindelse også med førelse af rets- og klagesager på det offentligretlige område. Rådgivningen dækker løbende problemstillinger for klienter samt førelse af sager ved forskellige administrative myndigheder og klageinstanser samt domstolene. Tue rådgiver desuden i forbindelse med større infrastrukturprojekter.

Derudover har Tue betydelig erfaring med ekspropriation, hvor han rådgiver inden for alle de retlige aspekter af området. Det gælder både i forhold til afklaring af, hvorvidt et indgreb udgør ekspropriation og hvilke konsekvenser det kan medføre og i forhold til gennemførelse af ekspropriationer, herunder både spørgsmål om lovlighed og erstatningsfastsættelse. Tue har tidligere bistået offentlige anlægsmyndigheder, kommuner og private virksomheder i ekspropriationssager og har i den forbindelse mødt for samtlig af landets takserende myndigheder – både på det kommunale og det statslige område.

Tue er en meget erfaren oplægsholder og underviser bl.a. for VEJ-EU, JUC, Landinspektørforeningen, på Hortens egne kurser, ligesom han tidligere igennem en længere årrække har været ansat som ekstern underviser i forvaltningsret på Københavns Universitet.

Karriere

Møderet for landsret, 2022
Director, advokat, Horten, 2022
Advokat, Horten, 2018
Specialist, COWI, 2017-2018
Advokat, Bech-Bruun, 2015-2017
Advokatfuldmægtig, Bech-Bruun, 2012-2015
Ekstern underviser i Forvaltningsret, Københavns Universitet, 2012-2016

Uddannelse

Cand.jur., Københavns Universitet, 2012

Specialer

Offentlig ret
Miljøret planret & byggeret
Retssager